

УДК 630(477)

DOI: 10.25140/2411-5215-2019-4(20)-228-237

Олександр Зінкевич

НАУКОВО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Александр Зинкевич

НАУЧНО-КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА В УКРАИНЕ

Oleksandr Zinkevych

SCIENTIFIC AND CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR IMPLEMENTATION OF STATE REGULATION OF FORESTRY IN UKRAINE

У статті розглянуто сутність державного регулювання галузі лісового господарства, виокремлено й описано особливості здійснення такого регулювання. Для цього було проведено аналіз змісту таких категорій, як «державне регулювання», «державне регулювання економікою», «лісове господарство». Також конкретизовано ті специфічні риси, що характерні для здійснення економічної діяльності в галузі лісового господарства, які визначають і окремі управлінські аспекти державного регулювання цією галуззю. З'ясовано, що є необхідність поглиблення теоретичних положень реалізації окресленого типу регулювання в частині конкретизації методів та інструментів такого регулювання.

Ключові слова: лісове господарство; лісова галузь; державне регулювання; державне регулювання економікою; державне регулювання лісовим господарством.

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 21.

В статье рассмотрена сущность государственного регулирования отрасли лесного хозяйства, выделены и описаны особенности осуществления такого регулирования. Для этого был проведен анализ содержания таких категорий, как «государственное регулирование», «государственное регулирование экономики», «лесное хозяйство». Также конкретизированы те специфические черты, характерные для осуществления экономической деятельности в области лесного хозяйства, которые определяют и отдельные управленческие аспекты государственного регулирования этой отрасли. Выяснено, что есть необходимость углубления теоретических положений реализации очерченного типа регулирования в части конкретизации методов и инструментов такого регулирования.

Ключевые слова: лесное хозяйство; лесная отрасль; государственное регулирование; государственное регулирование экономикой; государственное регулирование лесным хозяйством.

Рис.: 1. Табл.: 2. Библ.: 21.

Within the article, the essence of state regulation of the forestry industry is considered, peculiarities of such regulation are highlighted and described. For this purpose, the contents of such categories as "state regulation", "state regulation of economy", "forestry industry" are analyzed. In addition, specific features that characterize the implementation of economic activities in the forestry sector, which determine individual administrative aspects of state regulation of this industry, are determined. It has been found out that it is required to deepen theoretical provisions for implementing the specified type of regulation in terms of determining the methods and instruments of such regulation.

Key words: forestry; forestry industry; state regulation; state regulation of the economy; state regulation of forestry.

Fig.: 1. Table: 2. References: 21.

JEL Classification: Q23

Постановка проблеми. Лісове господарство є невід'ємною частиною національної економіки України, що склалося історично через наявність лісового потенціалу в країні. Розбудова цієї важливої сфери є однією з умов забезпечення стійких темпів економічного зростання. Нині в лісовій галузі вже працює значна кількість населення, її функціонування є особливо важливим для Північних регіонів країни, для яких характерним є незначні темпи економічного розвитку, поступове руйнування села та переселення сільських жителів до обласних і районних міст.

Галузі лісового господарства, крім значного потенціалу для працевлаштування населення, забезпечення його відповідними доходами, також притаманним є колосальний синергетичний ефект, що проявляється в активізації розвитку суміжних до неї інших галузей та сфер національної економіки, розбудови сільської місцевості, сільської інфраструктури і т. ін. Проте на сьогодні вітчизняна галузь лісового господарства перебуває в досить складно та депресивному стані. Непослідовна державна політика в цій сфері, нестача фінансових ресурсів та неефективна система управління лісовими під-

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

приємствами стали вирішальними проблемами в активному розвитку цієї сфери господарства. Відповідно, така ситуація вимагає пошуку нових напрямів зміни такого стану, прискорення темпів активного здійснення господарської діяльності в досліджуваній галузі. Усе це обумовлює необхідність проведення нових досліджень, насамперед, у сфері державного регулювання лісового господарства, поглиблення теоретичних та прикладних аспектів його формування та впровадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку лісового господарства країни активно вивчаються як вітчизняними, так і закордонними науковцями. Серед них, насамперед, варто виокремити праці таких учених: Я. Бойко, А. Дейнека, В. Голян, О. Дзюбенко, О. Дребот, А. Карпук, К. Кудряшова,, Н. Попадинець, О. Фурдичко, М. Хвесик, М. Цалан, С. Шкарлет, M. Agnoletti, J. Arce, J. Dargavel, R. Camino, H. Lundgren.

Відповідно, А. Дейнека вагому увагу приділяє у своїх дослідженнях питанням науково-методичних засад збалансованого розвитку лісогосподарського комплексу регіону. Автор зауважує, що об'єктивна оцінка перспектив розвитку людської цивілізації диктує необхідність переосмислення наявних підходів до використання природних ресурсів, вибору такої моделі природокористування, яка б забезпечувала потреби як теперішніх, так і майбутніх поколінь у життєво важливих ресурсах та екологічних благах. Досягнення такої мети неможливе без урахування регіональної специфіки економічних, соціальних та екологічних процесів. Такий принцип повною мірою поширюється і на систему лісостористування [5].

А. І. Карпук проводить ґрунтовний аналіз особливостей формування ринково-орієнтованої стратегії розвитку лісоресурсного комплексу України. Учений констатує, що наявна система управління лісами й лісогосподарським виробництвом не узгоджується з ринковими умовами господарювання, стає на заваді прогресивному розвитку. Тому необхідні суттєві структурні зміни, оскільки галузева форма управління себе вичерпала і не збігається із загальнодержавними інтересами. Управління лісами повинно здійснюватися на державному рівні, а лісогосподарською діяльністю – на ринкових засадах [10, с. 12].

У свою чергу, О. Дзюбенко вагому увагу приділяє аналізу екологічних засад розвитку лісового господарства та розробці еколого-економічних пріоритетів розвитку лісоресурсного комплексу України [6]. Відповідно, Я. М. Бойко, М. І. Цалан проводили аналіз існуючих механізмів розвитку системи лісового господарства в регіоні з метою пошуку нових рішень їх трансформації та підвищення ефективності функціонування [2; 21].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри численні наукові роботи у сфері дослідження особливостей функціонування та розвитку лісового господарства, питання реформування цієї галузі залишаються актуальними й на сьогодні. Це зумовлює актуальність проведення нових досліджень у вказаній сфері, особливо питань трансформації сформованої неефективної системи державного регулювання зазначеної галузі в Україні. Об'єктивно існує потреба в поглибленні вже сформованих теоретичних, методичних та прикладних положень реалізації такого регулювання, пошуку нових інструментів забезпечення його якості та дієвості.

Мета статті. Метою цієї статті є, насамперед, поглиблення теоретичних положень сфери державного регулювання лісового господарства через обґрунтування сутності та особливостей його здійснення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Отже, розпочнемо дослідження з обґрунтування теоретичної сутності категорії «державне регулювання лісового господарства». У межах статті саму галузь лісового господарства будемо розглядати як галузь матеріального виробництва, що вивчає, веде облік і відтворення, охорону й захист лісів, а також регулювання їх використання з метою задоволення потреб економічних суб'єктів у лісових та пов'язаних із ними інших ресурсів. У табл. 1 представлені наукові концепції до розгляду змісту дефініції «державне регулювання». Проаналізуємо сутнісне наповнення цієї категорії більш детально.

Таблиця 1

Наукові концепції розгляду сутності категорії «державне регулювання»

Визначення	Джерела
Державне регулювання – це частина управління, яка визначається як здійснюваний усією системою юридичних засобів вплив держави на суспільні відносини з метою їх упорядкування [1]	Алексеев С. С. Государство и право. Начальный курс. Москва: Юрид. лит., 1996. 192 с.
Державне регулювання – це збалансоване поєднання прямих і непрямих заходів цілеспрямованого впливу на відтворювальні процеси, що протікають у надрах інтегрованого зернового ринку та суміжних до нього ринків, з метою реалізації соціально-економічних пріоритетів національної зернової політики [16, с. 66].	Нікішина О. В. Концептуальні засади державного регулювання інтегрованого зернового ринку України. <i>Економіка харчової промисловості</i> . 2014. № 1 (21). С. 64–72.
Державне регулювання – комплекс основних форм і методів цілеспрямованого впливу державних установ і організацій на розвиток суспільного способу виробництва (у тому числі продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних та соціально-економічних відносин) для його стабілізації та пристосування до умов, що змінюються [14, с. 379].	Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посіб. 4-те вид., стереотип. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 640 с.
Державне регулювання – це здійснення державою комплексних заходів (організаційних, правових, економічних тощо) у сфері соціальних, економічних, політичних, духовних та інших процесів із метою їх упорядкування, встановлення загальних правил і норм суспільної поведінки, а також запобігання негативним явищам у суспільстві [15].	Нагребельний В. П. Державне регулювання. Київ: Укр. Енциклопедія ім. Бажана, 1999. С. 118–119.
Державне регулювання – забезпечений ресурсами держави комплекс організаційних, економічних, правових заходів у різноманітних сферах життєдіяльності суспільства з метою упорядкування суспільних процесів, встановлення загальних правил і норм поведінки, а також попередження негативних явищ у суспільстві [13, с. 67–68].	Мала енциклопедія теорії держави і права / за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2010. 368 с.

Джерело: систематизовано та узагальнено автором.

Отже, аналіз наведених у табл. 1 трактувань категорії «державне регулювання» дозволяє зробити висновок, що зміст цієї дефініції полягає в характеристиці впливу держави на розвиток окремих сфер та систем суспільства. У ролі держави виступають органи центральної та місцевої влади. Зауважимо, що саме такі інститути мають унікальну здатність здійснювати регулювання суспільними відносинами, що виникають та розвиваються в країні.

Особливої актуальності дослідження сутності та особливостей здійснення державного регулювання набуває в процесі вивчення саме господарських систем, процесів та явищ. Важливість забезпечення стабільних умов економічного розвитку в країні є одним із провідних завдань держави, результати досягнення якого великою мірою визначають і успішний розвиток усього суспільства. Саме тому досить важливими на сьогодні є питання щодо дослідження сутності категорії «державне регулювання економіки» та визначення особливостей реалізації такого типу регулювання в усіх сферах та галузях національного господарства. Окреслена дефініція за своєю природою є досить складною. Однак її сутність полягає в реалізації одними суб'єктами цілеспрямованого впливу на господарську діяльність, яку здійснюють інші економічні суб'єкти. При цьому складність обумовлюється саме специфікою такої діяльності та сукупністю тих інструментів та важелів, які використовуються в процесі реалізації такого впливу.

Важливість побудови ефективної системи державного регулювання економіки в країні є також необхідною умовою забезпечення розвитку господарства, а тому в наукових роботах нині значна увага вчених приділяється як теоретичним, методичним, так і прикладним аспектам дослідження сутності окресленої системи. У табл. 2 представлено окремі наукові підходи до розгляду змісту дефініції «державне регулювання економіки».

Таблиця 2

*Наукові підходи до трактування сутності категорії
«державне регулювання економіки»*

Визначення	Джерела
Державне регулювання економіки – це комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки суб’єктів господарювання в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей. Державне регулювання економіки – це створення приблизно однакових стартових умов для формування, становлення і розвитку індивідуума незалежно від його соціального походження і майнового стану (доступ до середньої, вищої освіти, медичного забезпечення, юридичного захисту), а також забезпечити функціонування непривабливих для приватного капіталу галузей, які, проте, потрібні суспільству [20, с. 17]	Третяк Г. С., Бліщук К. М. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
Державне регулювання економіки – цілеспрямований та активний вплив державних і наддержавних органів управління на функціонування та розвиток цілісної економічної системи (а отже, і на її розширене відтворення) шляхом використання економічних законів і вирішення економічних суперечностей [19].	Степаненко С. В. Еволюція наукових поглядів і вибір концепцій підвищення ефективності державного регулювання процесів економічного розвитку. <i>Теорія та практика державного управління</i> . 2013. Вип. 2 (41). URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/2/08.pdf
Державне регулювання економіки – це діяльність держави щодо створення правових, економічних і соціальних передумов, необхідних для функціонування економічного механізму згідно з цілями й пріоритетами державної економічної політики [18]	Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2000. 315 с.
Державне регулювання економіки – це система заходів для здійснення підтримуючої, компенсаційної та регулюючої діяльності держави, спрямованої на створення нормальних умов ефективного функціонування ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки й всього суспільства [7, с. 38].	Дідківська Л. І., Головка Л. С. Державне регулювання економіки. Київ: Знання, 2008. 213 с.
Державне регулювання економіки являє собою систему заходів законодавчого, виконавчого й контролюючого характеру, які здійснюються правочинними державними установами по керуванню економікою країни й зовнішньоекономічною діяльністю [3, с. 135].	Гелюх О. В. Методи і важелі державного регулювання соціально-економічних процесів в агропромисловій сфері. <i>Економіка: реалії часу</i> . 2011. № 1 (1). С. 135–138.

Джерело: систематизовано та узагальнено автором.

Таким чином, аналіз інформації, представленої в табл. 2, дає змогу констатувати наявність різних підходів до розгляду сутності категорії «державне регулювання економіки». На основі дослідження цих підходів, на наше переконання, можна виділити такі концепції трактування змісту цієї дефініції.

1. Статичний підхід – розгляд державного регулювання економіки як сукупності методів та інструментів, їх комплексу, який використовується для здійснення впливу на функціонування та розвиток окремих економічних систем. Наприклад, Г. С. Третяк зазначає, що державне регулювання економіки – це комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки суб’єктів господарювання в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей [20, с. 17].

2. Процесний підхід – дослідження державного регулювання економіки як процесу впливу органів державної влади на розвиток окремих економічних суб’єктів. При цьому важлива роль під час аналізу особливостей здійснення такого регулювання належить дослідженню організації такого впливу, механізмам його здійснення. Відповідно, С. В. Степаненко зауважує, що державне регулювання економіки – цілеспрямований та

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

активний вплив державних і наддержавних органів управління на функціонування та розвиток цілісної економічної системи (а отже, і на її розширене відтворення) шляхом використання економічних законів і вирішення економічних суперечностей [19].

3. Системний підхід – розгляд державного регулювання економіки як окремої цілісної системи, для якої притаманні власні функції, принципи роботи, компоненти, мета та завдання функціонування. Системний підхід дає можливість розглядати окреслений тип регулювання не як статичний набір інструментів з алгоритмами їх використання, а їх цілісну систему, взаємозв'язок, їх поєднання, що в сукупності й визначає ефективність роботи такої системи. Зокрема, О. В. Гелюх пропонує так розглядати зміст дефініції «державне регулювання економіки»: система заходів законодавчого, виконавчого й контролюючого характеру, які здійснюються правочинними державними установами з керування економікою країни й зовнішньоекономічною діяльністю [3, с. 135]. Подібну концепцію підтримує також Л. І. Дідківська, яка констатує, що державне регулювання економіки – це система заходів для здійснення підтримуючої, компенсаційної та регулюючої діяльності держави, спрямованої на створення нормальних умов ефективного функціонування ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки й всього суспільства [7, с. 38].

На наш погляд, доцільно використовувати саме системний підхід до розгляду окресленої дефініції і пропонуємо її зміст трактувати таким чином: державне регулювання економіки – система відносин між органами державної влади та економічними суб'єктами, у результаті функціонування якої відбувається цілеспрямований, одновекторний вплив окреслених інститутів на функціонування таких суб'єктів, що здійснюється за допомогою використання сукупності необхідних та доступних для застосування методів, інструментів та важелів з метою формування сприятливого середовища для їхнього розвитку.

Враховуючи окреслені теоретичні положення щодо сутності державного регулювання економіки, проаналізуємо особливості реалізації такого регулювання в галузі лісового господарства. Цілком логічно припустити, що побудова системи державного регулювання в окресленій сфері повністю пов'язана зі специфічними рисами ведення господарської діяльності в цій галузі. У зв'язку з цим проаналізуємо та виокремимо базові особливості функціонування та розвитку лісового господарства як окремої галузі національного господарства.

Зауважимо, що відносини, які виникають у сфері використання лісових ресурсів, у нашій країні регулюються Лісовим кодексом України. У статті 1 вказаного нормативного документа зазначено, що ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місце розташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах [21]. Отже, особливості функціонування та розвитку лісового господарства залежать частково від тих властивостей, які притаманні лісу як товару, на який є попит і, відповідно, існує і пропозиція. Враховуючи це, можна констатувати що для галузі лісового господарства притаманними є такі особливості ведення господарської діяльності:

- 1) залежність від природних та кліматичних умов вирощування лісу;
- 2) ліс – відновлювальний природний ресурс, що дозволяє на тій самій площі постійно вирощувати цей природний ресурс;
- 3) тривалий термін вирощування лісу, що ускладнює його використання в короткостроковій перспективі;
- 4) можливість здійснювати одночасно господарську діяльність у суміжних галузях національного господарства;

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

5) ліс впливає на функціонування екологічних систем і сам функціонує в таких системах, саме тому його використання повинно бути ефективним і розумним;

6) ліс не є приватною власністю.

Враховуючи окреслені вище особливості здійснення господарської діяльності в галузі лісового господарства, логічно припустити, що вони також будуть впливати й на специфічні риси системи державного регулювання розвитку цієї галузі. Як уже зазначалося, складність саме розуміння сутності категорії «державне регулювання економіки» полягає в тому, що для окремих сфер та галузей національного господарства притаманними є свої, унікальні особливості функціонування та розвитку, врахування яких є обов'язковим для побудови дієвої та ефективної системи державного регулювання ними. Варто констатувати, що такі особливості частково формуються в межах окремих національних економік, враховуючи базові історичні особливості та сучасні умови їхнього розвитку.

Відповідно, для державного регулювання лісового господарства в Україні притаманними є такі специфічні ознаки:

1) держава є найбільшим власником лісів країні, тобто здійснює управління ними, але при цьому також формує національну політику у галузі регулювання розвитку лісового господарства;

2) тривалий цикл вирощування лісу зумовлює залучення великої кількості спеціалістів до цієї сфери, що призвело до утворення окремих підгалузей виробництва, функціонування яких також вимагає регулювання з метою стимулювання розвитку всього лісового господарства в країні;

3) ліс використовується в багатьох галузях та сферах національного господарства, а отже, розвиток лісового господарства залежить і від ефективного регулювання розвитку таких складових економіки;

4) відсутність приватної власності на землю зумовлює необхідність фінансування основної кількості підприємств, що функціонують у цій сфері, за бюджетні кошти;

5) розвиток лісового господарства тісно взаємопов'язаний із протиправними діями окремих економічних суб'єктів у цій сфері щодо незаконної вирубки лісу, що також вимагає використання відповідних економічних інструментів для подолання таких деструкцій;

6) державні підприємства лісового господарства відповідальні за весь комплекс лісогосподарських робіт – від садіння лісу до проведення рубок головного користування;

7) система державного регулювання розвитку лісового господарства повинна корелювати з основними напрямками екологічної політики в державі, оскільки окреслені системи є взаємопов'язаними;

8) питома вага лісового господарства у формуванні ВВП України є невеликою, що зумовлює значний потенціал до розвитку;

9) необхідність забезпечити оновлення кадрового резерву в лісовому господарстві, що ускладнюється специфікою господарської діяльності в цій сфері, розміщенням лісгоспів на віддалених територіях від міських поселень;

10) можливість державними підприємствами самостійно отримувати додатковий дохід для наповнення спеціального фонду, що уможливорюється наданням додаткових послуг у цій сфері (відпочинок, екскурсії, полювання, риболовля тощо).

Отже, враховуючи результати проведеного дослідження, зважаючи на змістовне наповнення таких категорій, як «державне регулювання», «державне регулювання економіки», «лісове господарство», можливо визначити сутність дефініції «державне регулювання лісового господарства» (рис. 1).

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

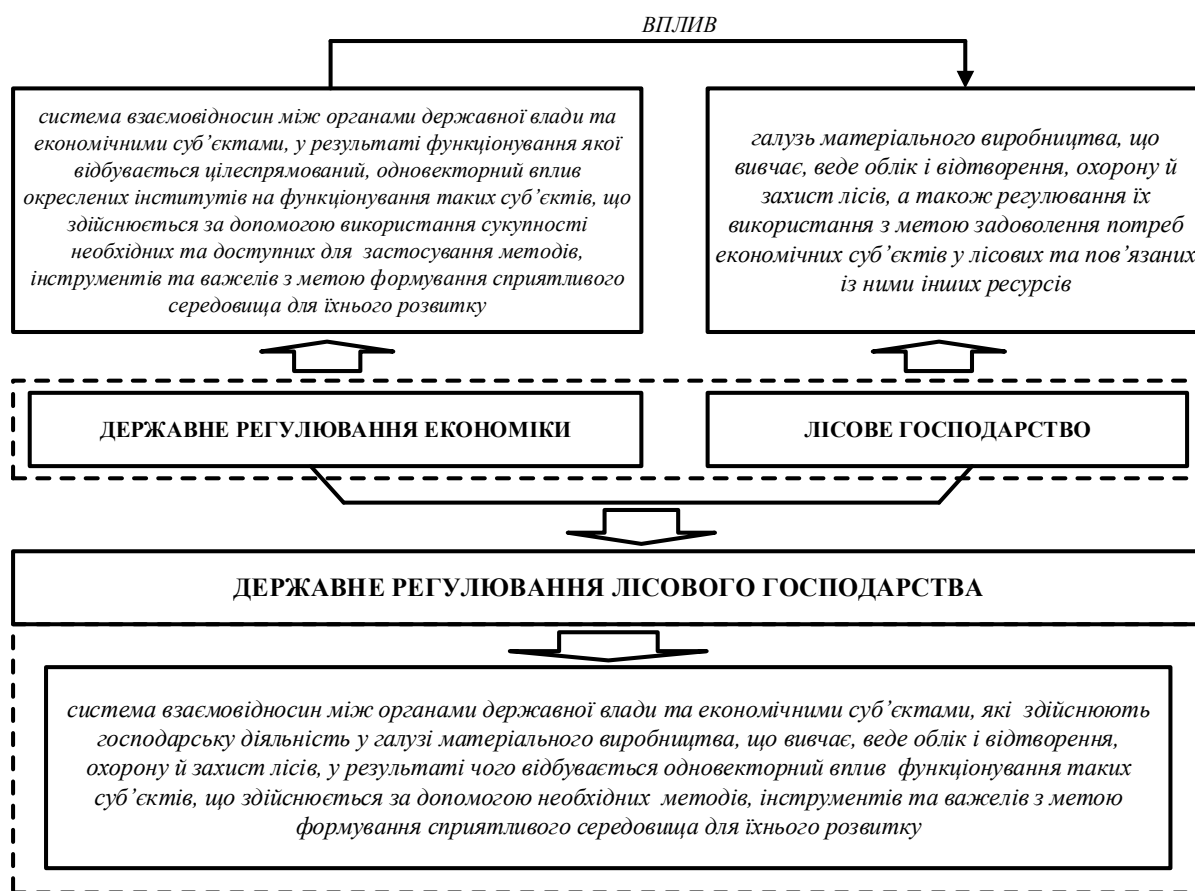

Рис. 1. Умовивід щодо сутності
категорії «державне регулювання лісового господарства»

Джерело: складено автором з урахуванням [4; 8; 9; 11; 12; 17].

Висновки і пропозиції. Отже, у статті поглиблено теоретичні положення аналізу особливостей здійснення державного регулювання у сфері лісового господарства. Зокрема, було визначено зміст категорії «державне регулювання лісового господарства», яке запропоновано розглядати як систему відносин між органами державної влади та економічними суб'єктами, які здійснюють господарську діяльність у галузі матеріального виробництва, що вивчає, веде облік і відтворення, охорону й захист лісів, у результаті чого відбувається одновекторний вплив функціонування таких суб'єктів, що здійснюється за допомогою необхідних методів, інструментів та важелів з метою формування сприятливого середовища для їхнього розвитку. Уточнення сутності окресленої категорії було реалізовано на основі з'ясування природи таких дефініцій, як «державне регулювання», «лісове господарство».

Проведене дослідження дало змогу, крім поглиблення теоретичних аспектів функціонування лісового господарства, визначити особливості здійснення господарської діяльності в досліджуваній сфері, на цій основі конкретизувати специфічні риси реалізації державного регулювання окресленою галуззю. Також було з'ясовано, що сфера лісового господарства є недостатньо дослідженою вченими. Наявність значної кількості різних наукових поглядів на окремі аспекти її розвитку, відсутність спільної позиції щодо сукупності галузей, що формують таку сферу, ускладнюють її вивчення. Перспективними, на наш погляд, є проведення досліджень державного регулювання лісового господарства з позиції використання системного підходу, опису особливостей взаємодії різних компонентів такої системи, які загалом і визначають ефективність її функціонування.

Список використаних джерел

1. Алексеев С. С. Государство и право. Начальный курс. Москва: Юрид. лит., 1996. 192 с.
2. Бойко Я. М. Механізм розвитку лісового господарства регіону (на прикладі Закарпатської області): автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2010. 21 с.
3. Гелюх О. В. Методи і важелі державного регулювання соціально-економічних процесів в агропромисловій сфері. *Економіка: реалії часу*. 2011. № 1 (1). С. 135-138.
4. Гонта О. І., Дубина М. В., Пілевич Д. С. Формування комплементарної інвестиційної політики України: виклики глобалізації та вимоги економічної безпеки: монографія. Чернігів: 2013. 184 с.
5. Дейнека А. М. Методологія управління лісовим господарством на еколого-економічних засадах: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / Нац. лісотехн. ун-т України. Львів, 2010. 37 с.
6. Дзюбенко О. М. Еколого-економічні пріоритети розвитку лісо ресурсного комплексу України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.08.01 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. Київ, 2006. 23 с.
7. Дідківська Л. І., Головка Л. С. Державне регулювання економіки. Київ: Знання, 2008. 213 с.
8. Дубина М. В. Удосконалення державного регулювання системи парабанківських посередників. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 2 (58). С. 208-213.
9. Дубина М. В., Пілевич Д. С. Проблеми активізації формування та залучення інвестицій у розвиток національної економіки. *Науковий Вісник: фінанси, банки, інвестиції*. 2014. № 1(26). С. 94–101.
10. Карпук А. І. Формування ринково-орієнтованої стратегії розвитку лісо ресурсного комплексу України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.08.01 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. Київ, 2004. 21 с.
11. Косач І. Концептуальні засади розробки стратегії розвитку державно-приватного партнерства в АПК України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 1 (13). С. 24–31.
12. Лісове господарство. *Великий Енциклопедичний словник*. URL: <https://www.vedu.ru/bigencdic/33844>.
13. Мала енциклопедія теорії держави і права / за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2010. 368 с.
14. Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посіб. 4-те вид., стереотип. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 640 с.
15. Нагребельний В. П. Державне регулювання. Київ: Укр. енциклопедія ім. Бажана, 1999. С. 118-119
16. Нікішина О. В. Концептуальні засади державного регулювання інтегрованого зернового ринку України. *Економіка харчової промисловості*. 2014. № 1 (21). С. 64–72.
17. Рябуха Г. Державне регулювання та прогнозування розвитку птахівництва як перспективної галузі тваринництва. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1 (17). С. 107–113.
18. Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2000. 315 с.
19. Степаненко С. В. Еволюція наукових поглядів і вибір концепцій підвищення ефективності державного регулювання процесів економічного розвитку. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 2 (41). URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/2/08.pdf>.
20. Третяк Г. С., Бліщук К. М. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
21. Цалан М. І. Організаційно-економічний механізм розвитку лісогосподарської діяльності в регіоні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2018. 19 с.

References

1. Alekseev, S. S. (1996). Gosudarstvo i pravo. Nachalniy kurs [State and Law. Basic course]. Moscow: Iurid. lit. [in Russian].
2. Boiko, Ya. M. (2010). *Mekhanizm rozvytku lisovoho hospodarstva rehionu (na prykladi Zakarpatskoi oblasti) [Mechanism of the forestry development in the region (on the example of Transcarpathian region)]*. (Candidate's thesis). Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet», Uzhhorod [in Ukrainian].
3. Heliukh, O. V. (2011). *Metody i vazheli derzhavnoho rehuliuвання sotsialno-ekonomichnykh protsesiv v ahropromyslovii sferi [Methods and levers of state regulation of social and economic processes in the agro-industrial sphere]*. *Ekonomika: realii chasu – Economy: the realities of time*, 1 (1), 135-138 [in Ukrainian].
4. Honta, O. I., Dubyna, M. V., Pilevych, D. S. (2013). *Formuvannya komplementarnoi investytsiinoi polityky Ukrainy: vyklyky hlobalizatsii ta vymohy ekonomichnoi bezpeky [Formation of a Complementary Investment Policy of Ukraine: Challenges of Globalization and Requirements of Economic Security]*. Chernihiv [in Ukrainian].
5. Deineka, A. M. (2010). *Metodolohiia upravlinnia lisovym hospodarstvom na ekoloho-ekonomichnykh zasadakh [Methodology of forestry management on ecological and economic principles]*. (Doctor's thesis). Ukrainian National Forestry University, Lviv [in Ukrainian].
6. Dziubenko, O. M. (2006). *Ekoloho-ekonomichni priorytety rozvytku liso resursnoho kompleksu Ukrainy [Ecological and economic priorities of the forest resource development of Ukraine]*. (Candidate's thesis). Council for the study of productive forces of Ukraine NAS of Ukraine, Kyiv [in Ukrainian].
7. Didkivska, L. I., Holovko, L. S. (2008). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
8. Dubyna, M. V. (2012). *Udoskonalennia derzhavnoho rehuliuвання systemy parbankivskykh poserednykiv [Improvement of state regulation of the system of parbank intermediaries]*. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky» – Visnyk of Chernihiv State Technological University. Series «Economic Sciences»*, 2 (58), 208–213 [in Ukrainian].
9. Dubyna, M. V., Pilevych, D. S. (2014). *Problemy aktyvizatsii formuvannya ta zaluchennia investytsii u rozvytok natsionalnoi ekonomiky [Problems of activation of formation and attraction of investments in the national economy development]*. *Naukovyi Visnyk: finansy, banky, investytsii – Scientific Bulletin: finance, banks, investments*, 1(26), 94–101 [in Ukrainian].
10. Karpuk, A. I. (2004). *Formuvannya rynkovo-oriientovanoi stratehii rozvytku liso resursnoho kompleksu Ukrainy [Formation of market-oriented strategy of the forest resource development of Ukraine]*. (Candidate's thesis). Council for the study of productive forces of Ukraine NAS of Ukraine, Kyiv [in Ukrainian].
11. Kosach, I. (2018). *Kontseptualni zasady rozrobky stratehii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v APK Ukrainy [Conceptual basics for the formation of the strategy of public-private partnership development in Ukrainian AIC]*. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, 1 (13), 24–31 [in Ukrainian].
12. *Lisove hospodarstvo [Forestry] (1926–1990)*. In *Velyka Radianska Entsyklopediia – The Great Soviet Encyclopedia*. Retrieved from <http://bse.sci-lib.com/article069825.html>.
13. Boshytskyi, Yu. L. (2010). *Mala entsyklopediia teorii derzhavy i prava [Small Encyclopedia of the Theory of State and Law]*. Kyiv: Vyd-vo Yevropeiskoho un-tu [in Ukrainian].
14. Mochernyi, S. V. (2009). *Ekonomichna teoriia [Economic theory]*. (4th ed.). Kyiv: VT «Akademiia» [in Ukrainian].
15. Nahrebelnyi, V. P. (1999). *Derzhavne rehuliuвання [State regulation]*. Kyiv: Ukr. entsyklopediia im. Bazhana [in Ukrainian].
16. Nikishyna, O. V. (2014). *Kontseptualni zasady derzhavnoho rehuliuвання intehrovanooho zernovoho rynku Ukrainy [Conceptual principles of state regulation of the integrated grain market of Ukraine]*. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti – Economics of the food industry*, 1 (21), 64–72 [in Ukrainian].

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

17. Riabukha, H. (2019). Derzhavne rehuliuвання ta prohnozuvannya rozvytku ptakhivnytstva yak perspektyvnoi haluzi tvarynnytstva [State regulation and forecasting of poultry breeding as a prospective livestock industry]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, 1 (17), 107–113 [in Ukrainian].

18. Stelmashchuk, A. M. (2000). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy]*. Ternopil: TANH [in Ukrainian].

19. Stepanenko, S. V. (2013). Evoliutsiia naukovykh pohliadiv i vybir kontseptsii pidvyshchennia efektyvnosti derzhavnoho rehuliuвання protsesiv ekonomichnoho rozvytku [The evolution of scientific views and the choice of concepts of increasing the efficiency of state regulation of economic development processes]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia – The theory and practice of public administration*, 2 (41). Retrieved from <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/2/08.pdf>.

20. Tretiak, H. S., Blishchuk, K. M. (2011). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky ta ekonomichna polityka [State regulation of the economy and economic policy]*. Lviv: LRIDU NADU [in Ukrainian].

21. Tsalan, M. I. (2018). *Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm rozvytku lisohospodarskoi diialnosti v rehioni [Organizational and economic mechanism of forestry development in the region]*. (Candidate's thesis). State Higher Institution «Uzhhorod National University», Uzhhorod [in Ukrainian].

Зінкевич Олександр Вячеславович – здобувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Зінкевич Александр Вячеславович – соискатель кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Zinkevych Oleksandr – candidate of Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: maksim-32@ukr.net